

Dosarul nr. 2r-560/2022
2-20066937-01-2r-21112022

Prima instanță: Judecătoria Cahul, sediul Central (A. Bologan)
Instanța de apel: Curtea de Apel Cahul (G. Vavrin, I. Dănăilă, S. Pilipenco)

Î N C H E I E R E

14 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând recursul declarat de către Dmitri Dermenji,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Inspecția pentru
Protecția Mediului Cahul împotriva lui Dmitri Dermenji, intervenient accesoriu
Societatea cu Răspundere Limitată „Bariton” cu privire la încasarea prejudiciului
cauzat mediului înconjurător,
împotriva încheierii din 15 august 2022 a Curții de Apel Cahul,

c o n s t a t ă :

La 19 iunie 2020, Inspecția pentru Protecția Mediului Cahul a depus cerere de
chemare în judecată împotriva lui Dermenji Dmitri, prin care a solicitat încasarea
prejudiciului cauzat resurselor naturale în mărime de 6 318 de lei.

Prin hotărârea din 12 aprilie 2022 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, a fost
admisă acțiunea înaintată de Inspecția pentru Protecția Mediului Cahul.

A fost încasat de la Dmitri Dermenji în beneficiul Inspecției pentru Protecția
Mediului Cahul suma de 6 318 de lei și în beneficiul statului suma de 270 de lei, cu
titlu de cheltuieli legate pentru achitarea taxei de stat de la care reclamantul a fost
scutit la depunerea cererii de chemare în judecată.

La 05 mai 2022, Dmitri Dermenji a depus cerere de apel împotriva hotărârii din
12 aprilie 2022 a Judecătoriei Cahul, sediul Central solicitând casarea acesteia.

Prin încheierea din 22 iunie 2022 a Curții de Apel Cahul, nu s-a dat curs cererii
de apel depusă de către Dermenji Dmitrii, fiind comunicat apelantului despre
necesitatea depunerii unei cereri suplimentare de apel cu indicarea motivelor de fapt
și de drept pe care se întemeiază apelul și prezentarea dovezii de plată a taxei de stat
în sumă de 212,50 de lei, stabilindu-i un termen de 10 de zile de la data recepționării
prezentei încheierii. Totodată s-a explicat apelantului Dermenji Dmitrii că, dacă nu
va depune cererea suplimentară de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe
care se întemeiază apelul și nu va prezenta dovada de plată a taxei de stat, în termenul
stabilit de prezenta încheiere, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi
restituită.

Prin încheierea din 15 august 2022 a Curții de Apel Cahul, a fost restituită cererea de apel declarată de Dermenji Dmitri împotriva hotărârii Judecătorei Cahul, sediul Central din 12 aprilie 2022, din motiv că apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă la 22 iunie 2022 în conformitate cu art. 368 alin.(1) din Codul de procedură civilă. S-a remis lui Dermenji Dmitri cererea de apel și ordinul de încasare a numerarului nr. 2809-A200 din 01 iulie 2022, în original.

La 13 septembrie 2022, Dmitri Dermenji a declarat recurs împotriva încheierii din 15 august 2022 a Curții de Apel Cahul, redactată în limba rusă (f.d. 94-97).

În conformitate cu art. 424 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.

În corespundere cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Verificând materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs depusă de Dmitri Dermenji urmează a fi restituită din considerentele ce succed.

În conformitate cu art. 426¹ alin. (1) lit. b¹) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă cererea de recurs nu corespunde prevederilor art. 437 alin. (1).

Colegiul constată că cererea de recurs depusă de Dmitri Dermenji împotriva încheierii din 15 august 2022 a Curții de Apel Cahul este redactată în limba rusă.

La capitolul dat Colegiul învederează că, în conformitate cu art. 24 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecarea cauzelor civile în instanțele judecătorești se desfășoară în limba moldovenească.

În Declarația de Independență din 27 august 1991, Parlamentul Republicii Moldova a proclamat independența țării, cu decretarea limbii române ca limbă de stat.

Conform art. 13 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova, limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine. Astfel, se constată că Preambulul Declarației de Independență și Constituția Republicii Moldova, care sunt două acte fundamentale, concurează referitor la denumirea limbii de stat a Republicii Moldova.

Însă, în acest sens, Curtea Constituțională, prin hotărârea nr. 36 din 05 decembrie 2013 privind interpretarea art. 13 din Constituție în corelație cu Preambulul Constituției și Declarația de Independență a Republicii Moldova, a hotărât că în cazul existenței unor divergențe între textul Declarației de Independență și textul Constituției, textul constituțional primar al Declarației de Independență prevalează.

Curtea a constatat că prevederea conținută în Declarația de Independență referitoare la limba română ca limbă de stat a Republicii Moldova prevalează asupra prevederii referitoare la limba moldovenească conținute în art. 13 din Constituție.

Deopotrivă, art. 118 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și art. 9 alin. (1) din Legea cu privire la organizarea judecătorească coroborate cu Declarația de

Independența a Republicii Moldova, la fel, statuează că procedura judiciară se desfășoară în limba de stat – limba română.

Așadar, prin prisma dispozițiilor art. 24 alin. (1) din Codul de procedură civilă coroborate cu Declarația de Independență a Republicii Moldova, art. 118 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și art. 9 alin. (1) din Legea cu privire la organizarea judecătorească, judecarea cauzelor civile în instanțele judecătorești se desfășoară în limba română, care este limba de stat a Republicii Moldova.

În această consecvență, instanța de recurs notează că principiul utilizării limbii oficiale, consfințit în Declarația de Independență a Republicii Moldova, în art. 118 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, art. 9 din Legea cu privire la organizarea judecătorească și art. 24 alin. (1) din Codul de procedură civilă, impune ca judecarea cauzelor civile să aibă loc în limba oficială a statului.

Principiul utilizării limbii oficiale impune obligația participanților la proces de a se conforma condițiilor de admisibilitate a cererii de chemare în judecată, cererii de apel și cererii de recurs, inter alia de a fi redactate în limba în care se desfășoară procedura judiciară, adică în limba de stat – limba română.

Însăși Curtea Europeană a Drepturilor Omului a observat că dreptul de acces la instanță nu este unul absolut și se pot impune anume limitări; acestea sunt implicit admise, deoarece dreptul de acces „prin natura sa, presupune reglementarea sa de către stat, reglementare care poate varia în timp și spațiu, în concordanță cu nevoile și resursele comunității și ale indivizilor” (a se vedea *Stanev vs Bulgaria* [Marea Cameră], 17 ianuarie 2012, §230; *Pasquini vs San Marino*, 2 mai 2019, §156).

Condițiile de admisibilitate a unei căi de atac pot fi aplicate dacă nu reduc substanța dreptului de acces la un tribunal și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, §24; *Graciova vs Republica Moldova*, 24 ianuarie 2019, §§23-24).

Limitările într-o cale extraordinară de atac pot fi mai stricte decât cerințele instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, inter alia, *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, §64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, §28; *Zubac vs Croația* [Marea Cameră], 5 aprilie 2018, §82).

Din cele menționate rezultă că documentele procesuale judiciare se întocmesc în mod obligatoriu și în limba de stat, care este limba română, iar cetățenii-justițiabili care nu posedă sau nu vorbesc limba de stat au dreptul să se exprime în limba maternă, prin interpret, în cadrul procedurilor desfășurate în fața instanței judecătorești, chiar și în ipoteza în care cunosc limba de stat.

Însă, dreptul de a se exprima în limba maternă în cadrul procedurilor desfășurate în fața instanței judecătorești, include și dreptul de a întocmi și înainta în instanță acte de procedură sau alte cereri în această limbă, dar în mod obligatoriu traduse și în limba de stat.

În aceste condiții, Colegiul concluzionează că atunci când cererea de recurs este redactată într-o altă limbă decât cea în care se desfășoară procedura judiciară, este aplicabilă sancțiunea procedurală sub forma restituirii cererii de recurs. Or, în conformitate cu articolul 10 alin. (1) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Pe cale de consecință, instanța de recurs notează că ignorarea de către subiectul procesual civil a prescripțiilor legale și a condițiilor de legalitate a cererii de recurs ar lipsi procedura civilă de eficiență și ar submina efectele actului de justiție.

În acest sens legiuitorul a instituit în procesul civil instituția sancțiunilor procedurale, una dintre care este perimarea, adică sancționarea pasivității participanților la proces.

Astfel, neîndeplinirea sau îndeplinirea defectuoasă a unui act de procedură atrage după sine perimarea, ca sancțiune procedurală pentru neglijența părților sau a participanților la proces în îndeplinirea obligațiilor sale procedurale, precum și de intenția acestora de a abandona procesul civil.

Respectiv, perimarea fiind o consecință a lipsei de străduință și insistență în desfășurarea procesului civil.

Din considerentele expuse mai sus și având în vedere că cererea de recurs depusă de Dermenji Dmitri este redactată într-o altă limbă decât cea în care se desfășoară procedura judiciară, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul urmează a fi restituit.

În conformitate art. 426¹ alin. (1) lit. b¹) și alin. (2), art. 269-270, din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se restituie recursul declarat de către Dmitri Dermenji împotriva încheierii din 15 august 2022 a Curții de Apel Cahul, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Inspekția pentru Protecția Mediului Cahul împotriva lui Dmitri Dermenji, intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată „Bariton” cu privire la încasarea prejudiciului cauzat mediului înconjurător.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecători

Mariana Pitic

Victor Burduh